Rödlönn

Acer rubrum

I korthet

- *Acer rubrum* – kinesträdsväxter (Sapindaceae), släktet lönn.
- Hemma i östra Nordamerika, från Newfoundland till Florida.
- Röda blommor på kala grenar tidigt på våren, före bladen.
- 3–5-flikiga blad med kraftigt röd, orange eller gul höstfärg.
- Ute året runt i sol eller lätt halvskugga; skålen skyddas mot hård frost.
- Fröna ska ligga kallt och fuktigt i ca 8 veckor före sådd.
- Växer snabbt; groddplantorna når snabbt ca 30 cm.

Det här kan du se fram emot

Med fröna av rödlönn har du grunden till ett härdigt, snabbväxande lövträd som du själv formar från den första groddplantan. Efter köldbehandlingen visar sig de första groddplantorna oftast inom några veckor, och redan under den första säsongen kan de nå ca 30 cm. Formbeskärningen börjar det andra året – och höstfärgerna kan du glädjas åt varje höst.

Många förknippar bonsai med ett färdigt litet träd från butiken. Med frön börjar du ett steg tidigare – och det ger dig något som ett köpt träd aldrig kan: Du bestämmer själv formen från den allra första groddplantan, och du kan odla arter som sällan eller aldrig säljs som färdiga bonsai. Det kräver tålamod, för det tar några år innan fröplantan har blivit ett riktigt bonsaiträd. I gengäld är trädet ditt eget från början till slut. Här nedan hittar du det du behöver veta för att komma bra igång med just den här arten.

Introduktion

Rödlönn (*Acer rubrum*) är ett lövfällande träd från östra Nordamerika och ett av de vanligaste lövträden där. Inget annat träd i de östamerikanska skogarna har en så stor nord-sydlig utbredning – från Newfoundland till södra Florida. I naturen blir trädet 15–25 meter högt. Tidigt på våren, innan bladen slår ut, sitter de små röda blommorna på de kala grenarna. Bladen är 3–5-flikiga och upp till ca 10 cm långa, och på hösten färgas de kraftigt röda, orange eller gula – rödlönnen är ett av de träd som präglar den nordamerikanska ”Indian summer”. Sedan 1964 är rödlönn Rhode Islands officiella delstatsträd. Arten växer snabbt och tål beskärning bra, så formen kan byggas upp redan de första åren.

Förökning

Rödlönnen mognar sina frön på våren, och helt färska frön gror utan förbehandling. Lagrade frön gror däremot bäst efter en kall period: Lägg fröna i vatten i ca 24 timmar, blanda dem med lite fuktig såjord eller kokossåmull i en sluten påse och lägg den i kylskåpet i ca 8 veckor. Tryck sedan lätt ner fröna i fuktig såjord eller kokossåmull och täck dem med ett tunt lager. Vid ca 20 °C gror de oftast inom några veckor. Håll odlingsmediet jämnt fuktigt men inte blött. När groddplantorna har fått sina första riktiga blad skolas de om till egna krukor med pikeringsjord.

Säkerhet: Frön, näringsämnen och odlingsmedier är inte avsedda att ätas – varken av människor eller djur. Vissa arter är giftiga, så förvara dem oåtkomligt för barn och djur.

Placering och ljus

Rödlönnen vill stå ljust till soligt. Redan groddplantorna växer snabbt och kan nå ca 30 cm på kort tid. Groddplantor som har såtts inomhus flyttas ut först när det inte längre finns risk för nattfrost.

Vattning och näringsämnen

Rödlönnen är anpassningsbar och tål i naturen både kortvarig torka och blöt jord. I en skål ska odlingsmediet ändå hållas jämnt fuktigt, och stående vatten bör undvikas. På vintern vattnas bara sparsamt. Från maj till augusti ges flytande bonsainäring var 3:e vecka.

Odlingsmedium

Som alla lönnar behöver rödlönnen god dränering. Blanda gärna i lavagrus eller pimpsten, eller använd färdig bonsaijord; ett dräneringslager av små stenar i botten av skålen är också ett alternativ. Rödlönnen bildar bara ett grunt rotsystem, så en låg skål passar bra. Till unga plantor passar pikeringsjord med kvartssand.

Beskärning

Vänta med att beskära en fröplanta till det andra året. För att få en kraftig stam kortas eller tas grenarna bort bara 1–2 gånger om året. På de grenar som får sitta kvar kortas bara de nya skotten – till två knopppar. Hos lönn sitter knopparna parvis mitt emot varandra, och varje nytt par är vridet 90° i förhållande till det föregående. Skär så att de kvarvarande knoppparen omväxlande pekar åt vänster och höger – då skuggar bladen inte varandra. Den sista beskärningen görs omkring början av augusti.

Övervintring

Rödlönn är härdigt och behöver en kall vinter för att kunna vila. Låt trädet stå ute, även när bladen faller på hösten – lätt frost skadar inte. I en skål är rötterna dock mycket mer utsatta än i marken, och när odlingsmediet fryser hårt kan skålen spricka. Skydda därför skålen i god tid när det väntas flera dygn med frost eller nattfrost under ca -5 °C: Gräv ner skålen i trädgården så att bara stam och krona är ovanför jord, och täck jorden med löv – eller ställ skålen i torr sand i en frigolitlåda. Du kan också ställa trädet i ett kallt, helst frostfritt förråd eller garage; när bladen har fallit behöver det inget ljus. Groddplantor ska under sin första vinter alltid stå frostfritt, t.ex. i ett ouppvärmt rum vid 0–5 °C. Vattna sparsamt så att odlingsmediet inte torkar ut helt, och ge ingen näring. När knopparna börjar svälla på våren ska trädet åter stå ljust, och de nya skotten skyddas mot sen nattfrost.

Viktiga odlingstips

Det mesta som går fel vid sådd beror på för mycket vatten eller för lite ljus. Jag rekommenderar ett lätt, näringsfattigt såmedium som såjord eller kokossåmull, så att de fina rötterna inte ruttnar. När groddplantorna ska skolas om ger pikeringsjord med kvartssand god dränering och ett stabilt rotsystem. Senare, när trädet ska formas som bonsai, är min färdigblandade bonsaijord en bra grund. Ha tålamod: Frön från samma påse gror inte alltid samtidigt, så låt såbrättet stå kvar även om de första groddplantorna redan har kommit upp.